

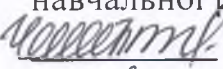
Київський національний університет театру, кіно і телебачення
імені І. К. Карпенка-Карого

Факультет театрального мистецтва

Кафедра театрознавства

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи

 Інга Чхатарашвілі-Петраш
« 31 » 08 2026 рік

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
СХІДНИЙ ТЕАТР

Рівня вищої освіти	<u>другий (магістерський)</u>
Галузі знань	<u>В Культура, мистецтво та гуманітарні науки</u>
Спеціальності	<u>В6 Перформативні мистецтва</u>
Спеціалізації	<u>В6.01 Сценічне мистецтво</u>
Освітньої програми	<u>«Театрознавство»</u>

Розробник: *Ангелова Ангеліна Олегівна*, професор, доктор філософських наук.

Викладачі: *Ангелова Ангеліна Олегівна*, професор, доктор філософських наук.

РПНД розглянуто і затверджено на засіданні кафедри театрознавства

Протокол від 24.08.2026 р., № 8

Завідувач кафедри _____ Наталія ВЛАДИМИРОВА
24.08.2026

РПНД погоджено з гарантом освітньої-професійної програми

“Театрознавство”

Професор, доктор філософських наук

24.08.2026

_____ Ангеліна АНГЕЛОВА

Пролонговано:

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

на 20__/20__ н.р.,

Завідувач кафедри _____ (_____), протокол від _____.20__ № ____
(підпис) (ПІ)

1. Опис навчальної дисципліни

Робоча програма (РП) навчальної дисципліни «Східний театр» розроблена відповідно до Положення про навчально-методичний комплекс освітніх компонентів у Київському національному університеті театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого, затверджене рішенням Вченої ради від 28 травня 2024 р., протокол № 6 (введено в дію наказом від 28.05.2024 № 97-Д).

Найменування показників	Форма навчання
	денна
Характеристика навчальної дисципліни	Обов'язкова
Курс	1
Семестр	1
Кількість кредитів ЄКТС	3
Загальний обсяг годин	90
	Лекційні
	18
	Семінарські
	6
	Самостійна робота
	66
Вид підсумкового контролю	залік

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета дисципліни – сформувати у здобувача системне розуміння театральних традицій Азії як самостійних художніх систем із власним категоріальним апаратом та здатність аналізувати їх поза європоцентричною оптикою.

Завдання дисципліни:

- виявляти європоцентричні настанови у власному й чужому театрознавчому аналізі та застосовувати альтернативні підходи до інтерпретації театральних явищ;
- розрізняти провідні традиційні форми театру Азії за їхнім походженням, художньою структурою, засобами сценічної виразності та способом існування актора;
- застосовувати понятійно-категоріальний апарат відповідної театральної традиції (раса, абхіная, хандан, принципи но та ін.) під час аналізу її художньої структури, уникаючи механічного перенесення європейських театрознавчих відповідників;
- простежувати взаємозв'язок театральних форм з обрядовою, релігійною, філософською та придворною культурою відповідного регіону;
- аналізувати сучасне побутування традиційних театральних форм, процеси їх збереження, трансформації та адаптації до сучасного культурного середовища;
- визначати особливості рецепції східних театральних практик європейським театром XX–XXI століть та оцінювати межі коректності їх культурного запозичення й інтерпретації.

Очікувані результати навчання (РН) за дисципліною:

У результаті опанування навчальної дисципліни здобувачі вищої освіти другого (магістерського) рівня повинні продемонструвати здатність:

- Пояснювати особливості розвитку провідних театральних традицій Азії в їхньому історичному, соціокультурному, релігійному та художньо-естетичному контекстах.
- Розрізняти традиційні театральні форми Азії, визначати їхні структурні, жанрові, виконавські та художньо-виражальні особливості.
- Застосовувати понятійно-категоріальний апарат відповідної театральної традиції для аналізу сценічного твору та обґрунтовувати доцільність використання відповідних теоретичних підходів.
- Аналізувати взаємозв'язок театральної форми з обрядовими, релігійними, філософськими, соціальними та культурними практиками відповідного регіону.
- Аналізувати сучасні форми побутування, трансформації та збереження традиційного театру Азії, оцінювати їх значення для розвитку сучасного сценічного мистецтва.
- Здійснювати аргументований науково-критичний аналіз сценічних творів і театральних практик Азії, виявляти особливості їх рецепції європейським театром та критично оцінювати межі міжкультурних запозичень.

Програмні результати навчання (ПРН):

- ПР01. Визначати, аналізувати та пояснювати історичні, соціокультурні, художньо-естетичні аспекти розвитку світового та українського перформативного мистецтва.
- ПР02. Застосовувати знання теорії, принципів, методів та понять з різних предметних галузей для розв'язання завдань і проблем у галузі перформативного мистецтва, зокрема театрознавства.
- ПР06. Застосовувати у мистецькій та дослідницькій діяльності знання естетичних проблем перформативних мистецтв, основних принципів розвитку сучасного сценічного мистецтва.
- ПР09. Здійснювати аргументований науково-критичний аналіз творів сценічного мистецтва та перформативних практик.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Розподіл годин між видами робіт (денна форма)			
	усього	лекції	семінари	сам. робота
1 курс, I семестр				
Тема 1. Європоцентризм як застарілий підхід до дослідження театального мистецтва.	8	2	–	6
Тема 2. Сценічне мистецтво Індії.	9	2	–	7
Тема 3. Театральне мистецтво Китаю.	11	2	2	7
Тема 4. Театральне мистецтво Японії.	9	2	–	7
Тема 5. Театральне мистецтво Кореї.	9	2	–	7
Тема 6. Театральне мистецтво В'єтнаму та Камбоджі.	9	2	–	7

Тема 7. Театральні традиції М'янми, Шри-Ланки, Індонезії.	8	2	–	6
Тема 8. Театральні традиції Непалу, Сингапуру та Таїланду.	10	2	2	6
Тема 9. Театр та культура ісламу.	8	1	–	7
Тема 10. Театральне мистецтво Центральної Азії.	9	1	2	6
УСЬОГО	90	18	6	66

4. Програма навчальної дисципліни

Тема 1. Європоцентризм як застарілий підхід до дослідження театального мистецтва.

предмет, завдання та основні категорії курсу. Україна на ментальній мапі Європи та світу. Специфіка національного менталітету та розвиток регіональних форм театру. Новаторсько-прогресивний та традиційний («непрогресивний») шляхи розвитку театального мистецтва. Образ Західної цивілізації, становлення сучасної європейської цивілізації і колоніальна інтерпретація альтернативних форм культури. Схід та Захід як різні соціокультурні та цивілізаційні типи. Система культуротворчих антиномій західної та східної культури: раціональність – інтуїтивізм, індивідуалізм – колективізм, демократія – деспотизм, динамізм – стабільність, модернізація – традиційність. Образ світу та людини, характер історичного розвитку, релігії та ціннісні орієнтації. Ритуальне підґрунтя та сакральні функції Східного театру. Специфіка системи учнівства. Східні моделі театального мистецтва ХХ століття.

Основні поняття / ключові слова: європоцентризм, колоніальна політика, постколоніальні дослідження, культура та цивілізація, світовий контекст, культурна політика, глобалізація, інтуїтивізм, деспотизм, традиційна культура, сакральне мистецтво, ритуалізм, система учнівства, іслам, конфуціанство, буддизм, шаманізм, індуїзм, анімізм, культ предків.

Рекомендована література: осн. 3, 4, 5, 6, 8; дод. 2, 3, 11, 14, 15, 16.

Тема 2. Сценічне мистецтво Індії.

світоглядна основа індійського театру. Геокультурні особливості індійського регіону. Етнічний склад та становий розподіл індійського суспільства. Світоглядна концепція індуїзму. Виникнення буддизму, його вплив на розвиток народного мистецтва. Мусульманські тенденції в народному мистецтві Індії. Занепад індійської культури за часів Британського правління. Давньоіндійська міфологія та література, епос, лірична поезія як сюжетна основа традиційного театру. Еротичні мотиви індійського народного мистецтва, тантризм. Сакрально-релігійна символіка індійського танцювального мистецтва. Санскритська драма. «Нат'яшастра» як найдавніший трактат про театр. Вчення про енергію «раса», порівняння трактату з «Поетикою» Аристотеля. Ритуальне мистецтво Тейам (Каліяттам). Театр Катхакалі. Бхаваї. Якшагана. Рамман. Кришнаїтська танцювальна драма Санкіртан. Реконструкція життя Рами «Рамліла».

Основні поняття / ключові слова: санскритська драма, «Нат'яшастра», раса, катхакалі, куттіям, бгарата- нат'ям.

Рекомендована література: осн. 3, 4, 6, 10, 14, 17, 21, 22; дод. 2, 4, 5.

Тема 3. Театральне мистецтво Китаю.

особливості театального мистецтва сучасного та стародавнього Китаю. Традиційний театр Китаю. Іянський народний та куньшанський аристократичний театр. Вистави-цикли та «театр на килимі». Системи ампула та символіка. Пекінська опера. Конфуціанство, даосизм, чань-буддизм як концептуально-релігійна основа китайського мистецтва. Вчення фен-шуй про гармонічні архітектурні форми та облаштування сценічного простору. Мистецтво каліграфії та живопис, їх вплив на театральну естетику. Комедія Сяншен. Ляльковий тіньовий театр Потехи.

Основні поняття / ключові слова: сицзюй, пекінська опера цзінцзюй, ампула, символіка гриму, куньцзюй.

Рекомендована література: осн. 4, 6, 10, 14, 16, 20; дод. 4, 5.

Тема 4. Театральне мистецтво Японії.

Геокультурні особливості Японії. Особливості світовідчуття та релігія (синтоїзм та дзен-буддизм). Естетичні принципи японського мистецтва. Театральне мистецтво Японії. Японська традиційна література, живопис та каліграфія та їхній вплив на сценічне мистецтво. Ікебана та садово-паркове мистецтво та сценографія японського театру. Синтоїстсько-буддистський середньовічний містеріальний театр масок но (ногаку). Церемоніальний характер вистав. Міський театр пізнього середньовіччя кабукі. Ляльковий театр дзьорурі. Синтоїстська церемонія кагура. Буддистська драма гігаку.

Основні поняття / ключові слова: синтоїзм, дзен-буддизм, айни, сабі, вабі та юген, театр Но (Ногаку), Кабукі, ляльковий театр Дзьорурі (Бунраку).

Рекомендована література: осн. 4, 5, 7, 12, 13, 15, 18; дод. 3, 8, 11, 13, 14.

Тема 5. Театральне мистецтво Кореї.

старовинні форми театального мистецтва Кореї: ритуальні вистави «тхальчхум», шаманські церемонії кут, національна опера «пхансорі». Вокальна драма «чангик». Театри європейського зразка початку ХХ ст. Діяльність спільноти Тховольхве у 1920-х рр. Ляльковий театр у Кореї. Вулична ляльково-циркова вистава намсадан. Національний театр 1950-х рр.: фундація Рокфеллерів і американський вплив (мюзикли та драматичні вистави). Агітаційний театр Північної Кореї.

Основні поняття / ключові слова: театр Туонг, традиційне мистецтво тео, ляльковий театр на воді, фольклорна опера Кайліонг, розмовний театр Кітьной, музична драма пхансорі.

Рекомендована література: осн. 4, 10, 14; дод. 5, 7, 8.

Тема 6. Театральне мистецтво В'єтнаму та Камбоджі.

конфуціанство, буддизм, даосизм як важелі світоглядного впливу культури В'єтнаму та Кореї. Театральне мистецтво В'єтнаму. Традиційні придворний театр Туонг та народний музичний театр Тео. Реформований театр кай луонг. Ритуальний ляльковий театр на воді. Колоніальний період. Ханойський оперний театр. Театральне мистецтво ХХ ст.: сучасна фольклорна опера Кайліонг, розмовний театр Кітьной. Театральні традиції Камбоджі. Камбоджійський епічний театр Лакхон кхол, тіньовий театр «сбек тхом», королівський балет.

Основні поняття / ключові слова: Лакхон кхол, тіньовий театр «сбек тхом», королівський балет Камбоджі.

Рекомендована література: осн. 4, 10, 14; дод. 9, 10.

Тема 7. Театральні традиції М'янми, Шри-Ланки, Індонезії.

театральний характер буддистських церемоній. Театр маріонеток йокхте пве у М'янмі, різноманіття видів танцювальної драми. Шрі-Ланка (Цейлон): театр маріонеток рукада-натья. Цейлонська танцювальна драма в масках «колам». Сценічна культура Індонезії. індонезійський театр тіней ваянг. Вплив ісламу на місцеві традиції. Острів Ява: театр масок реог, традиція тарі топенг іиребон.

Основні поняття / ключові слова: цейлонський театр маріонеток Рукада-натья, театр масок Реог, вистави Чиребон, театр тіней ваянг.

Рекомендована література: осн. 4, 9, 10, 14; дод. 3, 5, 6.

Тема 8. Театральні традиції Непалу, Сингапуру та Таїланду.

непальські паломницькі ритуали Індра Ятра. Сінгапурські театралізовані святкування Гетай. Діяльність сінгапурського центру виконавських мистецтв «Еспланада», театрів «Вікторія», «Capitol Singapore» тощо. Таїландське народне видовище Лікай та тіньовий театр Нанг яй. Таїландський королівський театр Кхон. Анімiстичні вистави Нора.

Основні поняття / ключові слова: Таїландське народне видовище Лікай, тіньовий театр Нанг яй, Таїландський королівський театр Кхон, вистави Нора.

Рекомендована література: осн. 4, 10, 14; дод. 5, 12.

Тема 9. Театр та культура ісламу.

передумови формування арабо-мусульманської культури. Світоглядна концепція ісламу: поляризація духовного та матеріального начал, уявлення про космос як ієрархічну структуру, розум як основу світобудови, аллаха як єдиний центр Всесвіту. Образ людини в ісламській традиції. Коран – головна пам'ятка арабо-мусульманської культури. Заборона візуалізації живих істот у мусульманському мистецтві. Рослинні, лінійно-геометричні та епіграфічні орнаментальні композиції арабесок. Мусульманська мечеть як образ райського саду. Літературні пам'ятки арабського світу «Тисяча і одна ніч», «Книга пісень» («Кітаб аль-агані») та їх вплив на світове театральне мистецтво. Театральність монологів мандрівних оповідачів у культурі ісламу. Суфійські традиції та їх вплив на театральність. Моулявійські дарвіші: медитаційний театр в ат-Тасаввуф. Ритуальна агіографія вистав тазійє. Театр ляльок. Театр тіней (турецький театр карагьоз). Комічні видовища тамаша. Зороастрійські та ісламські ритуали в Ірані, світські видовищні форми. Іранські видовища та'зія та новрузі.

Основні поняття / ключові слова: іслам, агіографія, сакральне мистецтво, зороастризм, суфізм, та'зія, новрузі, карагьоз, тамаша.

Рекомендована література: осн. 1, 2, 4, 8, 19; дод. 1, 2, 4, 5.

Тема 10. Театральне мистецтво Центральної Азії.

наративний характер традиційного народного театру Середньої Азії. Комічні вистави вуличних народних театрів «масхарабоз» та «кізікчи». Театральні елементи творчої діяльності народних казкарів і поетів-

імпровізаторів. Становлення професійного театру в Казахстані, Узбекистані, Таджикистані, Киргизстані, Туркменістані. Просвітницький рух (джадідизм) в Узбекистані та організація перших професійних труп. Театральна майстерня «Ескі Масджид» («Стара мечеть»). Тематика взаємодії християнської та ісламської культур у репертуарі театру. Діалог сценічних культур народів Середньої Азії та Кавказу.

Основні поняття / ключові слова: іслам, агіографія, сакральне мистецтво, «масхарабоз», «кізікчи».

Рекомендована література: осн. 2, 8, 11, 14; дод. 5.

Завдання для семінарських занять:

Тема	Завдання	Форма подання	Макс. кількість балів
3	Підготувати доповідь на одну з запропонованих тем, охарактеризувавши її історичний контекст, основні художні особливості та специфіку сценічної практики: 1. Санскритська драма. Трактат Натяшастра. 2. Драматургія п'єси «Шакунтала». 3. Театр Катхакалі. 4. Мандрівний театр Бхаваї. 5. Якшагана. 6. Фестивальні вистави Рамман. 7. Види китайської опери. 8. Пекінська опера та її популяризація в світі. Мей Ланьфань 9. Комедія Сяншен. 10. Ляльковий тіньовий театр Потехи.	доповідь	20
8	Підготувати доповідь на одну з запропонованих тем, охарактеризувавши її історичний контекст, основні художні особливості та специфіку сценічної практики: 1. Традиційне та сучасне театральне мистецтво Непалу. 2. Театрально-сценічна культура міста-держави Сингапур. 3. Різноманіття театального життя Таїланду. 4. Театральні традиції М'янми. 5. Цейлонські театральні традиції рукада-натя та колам. 6. Театральні традиції Індонезії.	доповідь	20
10	Підготувати доповідь на одну з запропонованих тем, охарактеризувавши її історичний контекст, основні художні особливості та специфіку сценічної практики: 1. Арабо-мусульманські сценічні традиції. 2. Театральна культура Ірану. 3. Національний театр Туреччини. 4. Театральний характер суфійських ритуалів.	доповідь	20

	5. Театр тіней в ісламській традиції. 6. Театралізовані дійства, пов'язані з культом святих в ісламі. 7. Театральне мистецтво Середньої Азії. 8. Наративний театр народних сказителів.		
--	---	--	--

Критерії оцінювання семінарського заняття

Критерії оцінювання	Бали
Тему доповіді розкрито повно й змістовно; історичний контекст, основні художні особливості та специфіку сценічної практики проаналізовано з урахуванням особливостей відповідної театральної традиції; використано й критично опрацьовано фахові джерела; висновки аргументовані; здобувач вільно володіє фаховою термінологією, змістовно відповідає на запитання та бере участь в обговоренні.	15–20
Тему доповіді розкрито загалом правильно; основні аспекти охарактеризовано, однак аналіз окремих положень недостатньо поглиблений; використано фахові джерела; висновки переважно обґрунтовані; здобувач володіє основною фаховою термінологією, відповідає на запитання з незначними неточностями.	9–14
Доповідь не розкриває зміст теми або не підготовлена; матеріал переказано без самостійного опрацювання; здобувач недостатньо володіє матеріалом, не може змістовно відповісти на запитання; робота має ознаки запозичення чужого тексту без належного опрацювання та посилання на джерела.	1–8
Доповідь не підготовлена або побудована на чужому тексті	0

5. Методи навчання

У процесі вивчення навчальної дисципліни використовуються наступні методи навчання:

- словесні методи: лекція, семінар-дискусія з опонуванням, обговорення;
- наочні методи: демонстрація відеофіксацій вистав, аналіз іконографії та реквізиту;
- методи формування практичних умінь та навичок: порівняльний аналіз театральних традицій за спільними показниками, аналіз сценічних практик, робота з фаховими джерелами та електронними архівами нематеріальної спадщини;
- методи активного, евристичного і проблемного навчання: семінар-дискусія з опонуванням, порівняльний аналіз театральних традицій, проблемне обговорення особливостей сценічних практик;
- методи самостійної роботи: самостійне опрацювання фахової літератури, підготовка доповідей та опрацювання матеріалів електронних архівів нематеріальної спадщини.

6. Завдання для самостійної роботи та критерії оцінювання

Тема	Завдання	Форма подання	Макс. Кількість балів
1-10	Самостійне опрацювання рекомендованої літератури	доповідь на семінарських заняттях / відповіді	-

		на екзамені	
--	--	-------------	--

7. Форми проведення контролю та критерії оцінювання

Накопичувальна бально-рейтингова система, передбачає оцінювання здобувачів за усіма видами аудиторної та позааудиторної діяльності.

При викладанні дисципліни «Східний театр» використовуються такі методи контролю:

поточний контроль здійснюється під час проведення семінарських занять, експрес-опитування;

підсумковий контроль проводиться у формі заліку (є результатом накопичення балів за поточний контроль).

8. Розподіл балів, які отримують здобувачі

1 курс, I семестр (залік)

Вид роботи	T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	Сума
Семінарське заняття	–	–	20	–	–	–	–	20	–	20	60
Експрес-опитування	4	4	4	4	4	4	4	4	4	4	40
Разом	4	4	24	4	4	4	24	4	4	24	100

Шкала відповідності оцінок

Оцінка за стобально ю шкалою	Оцінка за шкалою ECTS	Значення оцінки	Рівень компетентності
90 – 100	A	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) у межах обов’язкового матеріалу з можливими незначними недоліками	Високий (творчий)
82 – 89	B	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) у межах обов’язкового матеріалу без суттєвих помилок	Достатній (конструктивно-варіативний)
74 – 81	C	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	Достатній (конструктивно-варіативний)
64 – 73	D	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	Середній (репродуктивний)
60 – 63	E	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	Середній (репродуктивний)
35 – 59	FX	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	Низький (рецептивно-продуктивний)
0 – 34	F	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням дисципліни – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	Низький (рецептивно-продуктивний)

9. Рекомендована література

Основна література

1. Альмуфайл Ф. Театральна традиція в ісламській культурі. Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Сценічне мистецтво. 2022. Т. 5, № 2. С. 84–91. DOI: 10.31866/2616-759X.5.2.2022.266507. URL: <http://artonscene.knukim.edu.ua/article/view/266507> (дата звернення: 24.08.2026).
2. Альхаджрі Х. Ісламський театр те'зіє: шлях до Європи. Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Сценічне мистецтво. 2021. Т. 4, № 2. С. 88–108. DOI: 10.31866/2616-759X.4.2.2021.243237. URL: <https://artonscene.knukim.edu.ua/article/view/243237> (дата звернення: 24.08.2026).
3. Бальме К. Вступ до театрознавства / пер. з нім. В. Кам'янця ; ідея вид., наук. ред. Б. Козака ; Львів. нац. ун-т ім. Івана Франка, Ф-т культури і мистецтв. Львів : ВНТЛ-Класика, 2008. 269 с.
4. Брокет О. Г., Гілді Ф. Г. Історія театру / пер. з англ. Т. Дитини, Н. Козака, Г. Лелів, Г. Сташків. Львів : Літопис, 2014. 730 с.
5. Готовський Є. Театр. Ритуал. Перформер / упоряд., передм. і пер. Б. Козака. Львів : Літопис, 1999. 188 с. (Серія «Мистецтво театру»).
6. Клековкін О. Ю. THEATRICA: Лексикон / Ін-т проблем сучас. мистец. НАМ України. Київ : Фенікс, 2012. 800 с. URL: https://mari.kyiv.ua/sites/default/files/inline-images/pdfs/Klelovkin_THEATRICA_Lexicon.pdf (дата звернення: 24.08.2026).
7. Рибалко С. Театр Но у ритуальних та мистецьких практиках сучасної Японії. Народознавчі зошити. 2017. № 6 (138). С. 1591–1600. DOI: 10.15407/nz2017.06.1591. URL: <https://nz.lviv.ua/archiv/2017-6/37.pdf> (дата звернення: 24.08.2026).
8. Саїд Е. В. Орієнталізм / пер. з англ. В. Шовкуна. Київ : Вид-во Соломії Павличко «Основи», 2001. 511 с.
9. Arps B. Flat puppets on an empty screen, stories in the round; Imagining space in wayang kulit and the worlds beyond. Wacana, Journal of the Humanities of Indonesia. 2016. Vol. 17, No. 3. P. 438–472. DOI: 10.17510/wacana.v17i3.455. URL: <https://scholarhub.ui.ac.id/wacana/vol17/iss3/3/> (дата звернення: 24.08.2026).
10. The Cambridge Guide to Asian Theatre / ed. by J. R. Brandon ; assoc. ed. M. Banham. Cambridge : Cambridge University Press, 1993. VIII, 253 p.
11. Khalid A. The Politics of Muslim Cultural Reform : Jadidism in Central Asia. Berkeley ; Los Angeles ; London : University of California Press, 1998. XXIII, 335 p. (Comparative Studies on Muslim Societies). URL: <https://publishing.cdlib.org/ucpressebooks/view?docId=ft8g5008rv> (дата звернення: 24.08.2026).
12. Leiter S. L. Historical Dictionary of Japanese Traditional Theatre. Lanham, Md. : Scarecrow Press, 2006. XLVIII, 558 p. (Historical Dictionaries of Literature and the Arts ; no. 4).
13. Pinnington N. J. Models of the Way in the Theory of Noh. Japan Review. 2006. No. 18. P. 29–55. URL:

<https://nichibun.repo.nii.ac.jp/record/241/files/JN1802.pdf>

(дата звернення:

24.08.2026).

14. Routledge Handbook of Asian Theatre / ed. by S. Liu. London ; New York : Routledge, 2016. 602 p.

15. Zeami. On the Art of the Nō Drama : The Major Treatises of Zeami / transl. by J. T. Rimer, Masakazu Yamazaki. Princeton, N. J. : Princeton University Press, 1984. XLVIII, 298 p. (Princeton Library of Asian Translations).

16. Ангелова А. О. Сценічні практики в поглядах китайських мислителів від періоду Весни й Осені (770–476 до н. е.) до початку доби Мін (1368). Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого. 2026. Вип. 38. С. 10–18. DOI: 10.34026/1997-4264.38.2026.361083.

17. Іванова-Гололобова Д. Народний ляльковий герой Індії Відушака як один з прообразів європейського лялькового протагоніста. Науковий вісник Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого. 2025. Вип. 37. С. 24–31. DOI: 10.34026/1997-4264.37.2025.345141.

18. Рябчий І. С. Філософське осмислення перформативного потенціалу театру Но. Культурологічний альманах. 2025. Вип. 2 (14). С. 300–307. DOI: 10.31392/cult.alm.2025.2.36.

19. Прушковська І. Ренесанс у турецькій драматургії: дискусії і аргументація. Ренесансні студії. 2019. Вип. 31–32. С. 242–255. DOI: 10.32840/2225-479X.2019.31-32.14. URL: <https://rs-journal.kpu.zp.ua/archive/31-32-2019/16.pdf> (дата звернення: 24.08.2026).

20. Чжан Цзунжуй. Сценічне мистецтво Китаю у діалозі культур на прикладі опери Тань Дуня «Перший імператор». Арт-платФОРМА. 2023. Вип. 1 (7). С. 84–98. DOI: 10.51209/platform.1.7.2023.84-98.

21. Калідаса. Шякунталя / переклад, передмова і примітки Г. Хоткевича. Харків : Державне видавництво України, 1929. 200 с. URL: [https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Калідаса._Шякунталя_\(1929\).djvu](https://commons.wikimedia.org/wiki/File:Калідаса._Шякунталя_(1929).djvu) (дата звернення: 24.08.2026).

22. The Nāṭyaśāstra : A Treatise on Hindu Dramaturgy and Histrionics Ascribed to Bharata-Muni. Vol. I (Chapters I–XXVII) / transl. by M. Ghosh. Calcutta : The Royal Asiatic Society of Bengal, 1950. LXXXVI, 526 p. (Bibliotheca Indica, Work No. 272). URL: <https://archive.org/details/dli.csl.6367> (дата звернення: 24.08.2026).

Допоміжна література

1. Альхаджрі Х. Рання арабська драма. Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Сценічне мистецтво. 2019. Т. 2, № 2. С. 116–138. DOI: 10.31866/2616-759X.2.2.2019.186649. URL: <http://artonscene.knukim.edu.ua/article/view/186649> (дата звернення: 24.08.2026).

2. Арто А. Театр і його двійник / пер. з фр. Р. Осадчука. Київ : Вид-во Жупанського, 2021. 280 с.

3. Барба Е. Паперове каное / пер. з англ. М. Шкарабана. Львів : Літопис, 2001. 288 с.

4. Дмитрова Л. Підручна книга з історії всесвітнього театру. Вип. 1 / за ред. й вступ. увагами проф. О. Білецького. Київ : Держ. вид-во України, 1929. 469, [2] с. URL: <https://omeka.nibu.kyiv.ua/s/nibu/item/2226> (дата звернення: 24.08.2026).
5. Клековкін О. Ю. Сакральний театр: Генеза. Форми. Поетика : монографія. Київ : Київський національний університет театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого, 2002. 272 с.
6. Bruns A. The Burmese Marionette Theater. Journal of the Siam Society. 1994. Vol. 82, Pt. 1. P. 89–96. URL: https://thesiamsociety.org/wp-content/uploads/1994/03/JSS_082_0g_Bruns_BurmeseMarionetteTheater.pdf (дата звернення: 24.08.2026).
7. Choe Keysook. The Meeting of Changgeuk and Greek Tragedy : Transcultural and Transhistorical Practice of Korean Pansori-Changgeuk and the Case of Medea. Korea Journal. 2016. Vol. 56, No. 4. P. 62–91. URL: <https://accesson.kr/kj/assets/pdf/8412/journal-56-4-62.pdf> (дата звернення: 24.08.2026).
8. Grotowski J. Towards a Poor Theatre / ed. by E. Barba ; preface by P. Brook. New York : Routledge, 2002. 262 p. (A Theatre Arts Book). URL: https://monoskop.org/images/e/e2/Grotowski_Jerzy_Towards_a_Poor_Theatre_2002.pdf (дата звернення: 24.08.2026).
9. Morotti F. Cambodian Performing Arts in the Era of UNESCO's Intangible Cultural Heritage. Antropologia e Teatro. Rivista di Studi. 2023. N. 16. P. 64–83. DOI: 10.6092/issn.2039-2281/18695. URL: <https://antropologiaeteatro.unibo.it/article/view/18695> (дата звернення: 24.08.2026).
10. Nguyen Hoang Hiep, Hoang Kim Son. Modernizing Traditional Performing Arts in Vietnam : a View from Tuong Theater. Journal of Urban Culture Research. 2019. Vol. 19, Iss. 1. Art. 5. P. 74–90. DOI: 10.58837/CHULA.JUCR.19.1.4. URL: <https://digital.car.chula.ac.th/jucr/vol19/iss1/5/> (дата звернення: 24.08.2026).
11. Rafolt L. Transcultural and Transcorporeal Neighbors : Japanese Performance Utopias in Jerzy Grotowski, Eugenio Barba and Phillip B. Zarrilli. Colloquia Humanistica. 2015. No. 4. P. 95–121. DOI: 10.11649/ch.2015.006. URL: <https://journals.ispan.edu.pl/index.php/ch/article/view/ch.2015.006> (дата звернення: 24.08.2026).
12. Singaravelu S. The Rama Story in the Thai Cultural Tradition. Journal of the Siam Society. 1982. Vol. 70, Pt. 1–2. P. 50–70. URL: https://thesiamsociety.org/wp-content/uploads/1982/03/JSS_070_0g_Singaravelu_RamaStoryInThaiCulturalTradition.pdf (дата звернення: 24.08.2026).
13. Рибалко С. Б. Концептосфера мовчання в художніх практиках Японії. Art and Design. 2022. № 3. С. 149–158. DOI: 10.30857/2617-0272.2022.3.12. URL: <https://er.knutd.edu.ua/handle/123456789/20991> (дата звернення: 24.08.2026).
14. Штефюк В. Д. Сучасний підхід до тілесної підготовки актора: інтеркультурний вимір і фізична виразність. Арт-платФОРМА. 2025. Вип. 1 (11). С. 339–354. DOI: 10.51209/platform.1.11.2025.339-354.
15. Владимірова Н. В., Гринишина М. О. Естетичні інтенції «Ритуальної сцени» у програмі «Театру жорстокості» Антонена Арто 1930-х років. Художня культура. Актуальні проблеми. 2020. Вип. 16, ч. 2. С. 116–121. DOI: 10.31500/1992-5514.16(2).2020.217801. URL: <https://ir.knutkt.edu.ua/handle/123456789/752> (дата звернення: 24.08.2026).

16. Веселовська Г. Постколоніальний дискурс в інсценізаціях сучасної української прози театрами України. Вісник Київського національного університету культури і мистецтв. Серія: Сценічне мистецтво. 2019. Т. 2, № 1. С. 73–85. DOI: 10.31866/2616-759X.2.1.2019.170750. URL: <https://zenodo.org/records/5652785> (дата звернення: 24.08.2026).

Інформаційні ресурси

1. UNESCO Intangible Cultural Heritage : офіційні списки нематеріальної культурної спадщини з фільтрами за роком, регіоном і країною ; сторінка кожного елемента містить рядок інскрипції, опис, відео і документи номінації. Театральні елементи, релевантні курсу: Nôgaku theatre, Ningyo Johruri Bunraku puppet theatre і Kabuki theatre (Японія), Wayang puppet theatre (Індонезія), Pansori epic chant і Talchum (Корея), Royal ballet of Cambodia і Sbek Thom (Камбоджа), Karagöz (Туреччина), Ritual dramatic art of Ta'zīye (Іран), Khon (Таїланд). URL: <https://ich.unesco.org/en/lists> (дата звернення: 24.08.2026).

2. INVITATION TO KABUKI / Japan Arts Council у співпраці з Shochiku Co. і Організацією зі збереження кабукі : навчальний сайт з розділами Introduction, Features, Stage, Characters and Actors, Production and Music, History, Plays, To the Theatre ; розбирає ханаміті, поворотне коло і люки, історію від кабукі-одорі Окуні. URL: <https://www2.ntj.jac.go.jp/unesco/kabuki/en/> (дата звернення: 24.08.2026).

3. INVITATION TO NOHGAU / Japan Arts Council у співпраці з Nohgaku Performers' Association : сайт про но і кьоґен ; розділи Introduction, Stage and Performance, Plays and Characters, Masks and Costumes, Influence, History, To the Theatre. Розділ Influence прямо покриває тему впливу ногаку на інші жанри й культури. URL: <https://www2.ntj.jac.go.jp/unesco/noh/en/> (дата звернення: 24.08.2026).

4. Journal of the Siam Society : повний архів випусків з 1904 р. у вільному доступі ; ключове джерело з театральних традицій М'янми, Таїланду і материкової Південно-Східної Азії (звідти взято тексти А. Bruns і S. Singaravelu). URL: <https://thesiamsociety.org/> (дата звернення: 24.08.2026).

5. Інституційний репозитарій Київського національного університету театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого : повнотекстові PDF випусків «Наукового вісника» і магістерських кваліфікаційних робіт, зокрема дослідження акторської школи Дзеамі Мотокійо. URL: <https://ir.knutkt.edu.ua/> (дата звернення: 24.08.2026).

6. Encyclopedia.Grotowski : онлайн-компендіум Інституту імені Єжи Гротовського ; статті про вистави, учасників Театру-Лабораторії та поняття методу, галереї, відео- й аудіозаписи, бібліографії та хронології, у тому числі про східні джерела акторського тренінгу. URL: <https://grotowski.net/en> (дата звернення: 24.08.2026).

7. Asian Traditional Theatre and Dance / J. O. Miettinen ; Theatre Academy, University of the Arts Helsinki. 2nd ed. 2018. ISBN 978-952-7218-23-5 ; онлайн-книга з країновими розділами (Індія, Шрі-Ланка, М'янма, Таїланд, Лаос, Камбоджа, В'єтнам, Малайзія, Індонезія, Китай, Корея, Японія), описами жанрів,

фото- і відеоматеріалами. URL: <https://disco.teak.fi/asia/> (дата звернення: 24.08.2026).

8. Association for Asian Performance : банк силабусів курсів зі східного театру, читаних в університетах США (Asian Theatre & Performance; Theatre of China and Japan; Chinese Theatre and Drama; Introduction to Theatre in India; Performance as Engagement: Theatre, Dance, and Digital Media in Contemporary Korea). URL: <https://www.asian-performance.org/syllabi> (дата звернення: 24.08.2026).

9. Chinese Shadow Puppetry / A. K. Rollins : історія китайського тіньового театру, естетика шести регіональних шкіл, технологія виготовлення ляльок, профілі майстрів, відеоматеріали ; ресурс рекомендований Association for Asian Performance. URL: <https://www.chineseshadowpuppetry.com> (дата звернення: 24.08.2026).